

BESZÉLGETÉS DÁVID FERENC MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSSZEL

A PÁLYAKEZDÉSÉRŐL, A SOPRONI BELVÁROS HELYREÁLLÍTÁSÁRÓL
(RÉSZLET)¹

Turbuly Éva: Valahol olvastam, hogy az édesapja zeneszerző volt.

Dávid Ferenc: Igen, 1913-ban született.² Közeleg a 100. évforduló.

Turbuly Éva: Nem merült fel a zenei pálya?

Dávid Ferenc: Természetesen igen. Fuvoláztam, konzervatóriumba jártam. Emellett persze, mint minden bölcsész, hatéves koromtól éjjel-nappal olvastam. 17 évesen jöttem rá, hogy nem leszek zenész. Ebben az is szerepet játszott, hogy ott jöttek az időigényes melléktárgyak, a gimnáziumban meg készülni kellett az érettségire. A konzervatóriumi osztálytársaim kétharmadából profi zenész lett, volt összehasonlítási alapom, mit tud, aki odavaló. Nem voltam elég muzikális.

Turbuly Éva: Mennyire volt magától értetődő, hogy ha nem a zenét, akkor a művészettörténetet választja?

Dávid Ferenc: 1958-ban érettségiztem. Akkor vezették be kísérletképpen a gimnáziumok IV. osztályában a lélektan és a művészettörténet oktatását. Jó tanárom volt – Forrai Miklós,³ zenész. Az ismeretségi körömben is volt egy csomó ember, aki közel állt a képzőművészetekhez. Amikor szóba került, hogy a művészettörténet érdekel, Kozma Erzsébet,⁴ a híres építész, Kozma Lajos lánya rendeztette velem édesapja képeslap-gyűjteményét. Tudjuk, hogy a századelőn ez volt a reprodukció legfőbb formája. A gyűjtemény egy kétajtós szekrényt töltött meg, a munka hónapokig tartott. A végére teljesen otthon voltam Németország és Olaszország városaiban, ahol Kozma Lajos járt. A háború alatt rengeteg épületet bombáztak le

¹ Turbuly Éva: Soproni házak, soproni emberek. Beszélgetés Dávid Ferenc művészettörténésszel a pályakezdésről, a soproni belváros helyreállításáról. *Soproni Szemle*, 66, 2012, 2. 156-168.

² Dávid Gyula (1913-1977) zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára.

³ Forrai Miklós (1913-1998) karmester, karnagy, a Zeneművészeti Főiskola tanára, az MTA tagja.

⁴ Kozma Erzsébet zongoratanár, 1950-1956 között Zeneművészeti Főiskola főtáncosnője, 1956-ban igazgatóhelyettese. Ausztráliában telepedett le.

Németországban, én viszont a képeslapokon keresztül a középkorias városokat és a belőlük kimagasodó templomokat úgyszólván eredeti formájában ismertem meg. Ez nagyon jól jött, mivel kezdettől fogva elsősorban az építészettörténet érdekelt.

Turbuly Éva: Akkoriban közvetlenül lehetett művészettörténésznek jelentkezni?

Dávid Ferenc: 1958-ban éppen igen, de választani kellett mellé egy másik szakot is, én a magyar mellett döntöttem. Később megbántam, mert hiányzott a történelem szak által nyújtott alap, az „elemi iskola”, amit témánként kellett bepótolnom. Szóbeli felvételi volt, nem elsősorban a tárgyi tudás számonkérése, inkább afféle fejtárgyatás. A kérdéseket értelmesen és méltányosan ahhoz mérték, ki honnan jött. Tőlem azt tudakolták, elég sokat jártam-e múzeumba, s megjegyeztem-e, amit láttam? Galavics Gézánál, Marosi Ernőnél, akik Sopronból, illetve Miskolcra érkeztek, inkább az olvasottságot tesztelték. A felvételiztetők közül Zádor Annára emlékszem a legjobban. Tanáraink közül ő kívánt leginkább nevelni. Erős szociális érzékkel rendelkezett, finom módon, tanácsokkal segítette a rászorulókat. Teljesen ellentétes egyéniség volt Fülep Lajos, aki mindvégig a művészettudomány és a művészettörténet határán egyensúlyozott. Rettenetes elvárásai voltak, nem érdekelt, ki honnan jött. Természetesnek vette, hogy valamennyi, vagy legalábbis nagyon sok nyelven olvasunk. Amikor – évekkel később – bevallottam, milyen keveset tudok, csak annyit vetett oda: Elővesz egy vastag könyvet és egy szótárt, a 900. oldalán tudni fogja a nyelvet. A művészettörténet nálam az első perctől kezdve „nagyon bejött”. A zenére és a költészetre hivatkozva voltam rossz tanuló a gimnáziumban, ezért most úgy érzem, meg kell mutatnom, mire vagyok képes. Ráadásul könnyen is ment.

Turbuly Éva: Galavics Géza és Marosi Ernő nevét említette. Inspiráló évfolyamuk volt!

Dávid Ferenc: Így van, sokat tanultunk egymástól. Korábban három embert vettek fel évfolyamonként, az előzőre tízet, mi tizenketten voltunk. Mindenféle érdeklődésű ember akadt köztünk. Soha senki nem mondta, hogy az előadásokon kell megtanulni a szakmát. Azok csak példát mutattak egy-egy téma megragadására. Jó időszak volt! Az első év után a visegrádi Mátyás-palota ásatásán dolgoztunk segéd munkásként, a következő évben három hetet töltöttünk Sopronhorpácson, az Árpád-kori templom helyreállításán, többek közt Kőfalvi Imrével,⁵ a kiváló kőfaragóval. Horpács építéstörténete a legbonyolultabbak egyike, ezt testközelből megismerni izgalmas volt. Utána két hetet töltöttünk Sopronban a Fabricius-ház pincéjének római kori ásatásán Póczy Kláránál.⁶ Ezek a munkák is az építészettörténet felé irányítottak.

⁵ Kőfalvi Imre (1914–1988) kőfaragó, az OMF munkatársa volt.

⁶ Póczy Klára (1923–2008) régész, művészettörténész, elsősorban Sopron és Budapest római kori örökségének kutatója volt.

Turbuly Éva: Ezekon az ásatásokon megismerhette a „hely szellemét”.

Dávid Ferenc: Így van. És Sopronnal megismertem az egyetlen olyan magyar várost, amely úgy volt középkori és középkorias, mint a német városok azokon a képeslapokon. Ez vezetett oda, hogy az egyetem utolsó évében elvállaltam egy olyan állást, amely állandó soproni tartózkodást írt elő, az ötödévet az egyetemen már levelezőn végeztem. Akkoriban indult Sopron belvárosának rekonstrukciója, ehhez alapítottak állást kutató számára. Az ötvenes évek legvégén született meg az állami elhatározás arról, hogy felújítják egy város, egy falu és egy tájegység műemlékeit, s az ehhez a szükséges pénzt állami forrásokból biztosítják.